

Anna Gabriel: “No hem sabut llançar prou el missatge que la CUP és un projecte on molta més gent hi té cabuda”

Número dos de la candidatura de la CUP a la demarcació de Barcelona per a les eleccions del 27 de setembre, Anna Gabriel s'estrenarà amb tota probabilitat com a diputada després dels comicis. No serà, però, una nouvinguda a la cambra, atès que en l'última legislatura ja hi ha tingut un paper important a l'ombra, com a coordinadora del grup format per Isabel Vallet, Quim Arrufat i David Fernández. Aquesta educadora social i llicenciada en dret nascuda a Sallent el 1975 acumula una àmplia experiència institucional —segons els paràmetres de la formació de l'esquerra independentista—, ja que també ha estat regidora del seu municipi durant vuit anys.

Text: Marc Font / Fotos: Jordi Borràs

El teu avi era de la CNT i la teva mare del PSUC. A més, has crescut en un poble obrer com Sallent. Amb aquests elements, la politització havia d'arribar?

Sí, encara que no tots els contextos obrers generen gent conscienciada. La meva família m'ho ha posat molt fàcil. M'ha ensenyat tot el que sóc i sempre dic que és un privilegi, des del punt de vista ideològic i, sobretot, de valors i d'ètica.

Algun cop has comentat que tu i el teu germà éreu els primers independentistes de la família. Ara n'hi ha més?

Recordo molt clarament quan el meu avi deia coses com que el nacionalisme era una maniobra de la burgesia per dividir la classe treballadora. Quan vaig començar a anar a les primeres manifestacions de l'esquerra independentista, ma mare em deia “per què no et poses a les joventuts d'Iniciativa?”. No acabaven d'entendre per què no feia aquesta aposta. Però també és veritat que el país s'han sacsejat. I avui ma mare ha fet una defensa aferrissada del projecte polític de la CUP a un treballador d'Endesa que havia anat a mirar el comptador.

Milites a la CUP des del 2002, molt abans que tingués projecció nacional, i en vas ser regidora del 2003 al 2011, el primer mandat durant algun temps al govern, i el segon, a l'oposició. En aquesta etapa vas descobrir els límits en la capacitat dels ajuntaments?

Vam aprendre moltes coses, com ara quina era la cultura política de les altres formacions que es deien d'esquerres. Enteníem que fèiem un pacte d'esquerres, amb ERC i el PSC, per fer fora CiU, que havia tingut el monopoli del govern durant molts anys. I vam aprendre com funcionen les direccions d'aquests partits i com es rebien trucades preguntant què passava amb la regidora de la

CUP. Però s'aprèn sobretot de Sallent en si mateix. Redescobreixes el teu municipi des de moltes altres perspectives. Aprofundeixes i te'n vas a l'arrel de moltes coses. Des que penses una idea, la vols executar i la implements tens un recorregut integral molt interessant. També vam aprendre que, sense un carrer fort, els regidors a l'Ajuntament quedaven bastant a la intempèrie. Després de la primera legislatura, i amb el pas a l'oposició, es va donar un impuls a tenir tota una xarxa organitzada.

La CUP ha augmentat molt el seu poder municipal, però fins ara governava en pocs llocs. En Jaume Casals, l'alcalde de Navàs, em reconeixia que el marge d'actuació d'un ajuntament és limitat. Realment s'hi poden articular canvis profunds?

Si analitzem la política municipal des de la presència a les institucions, arribarem molt poc lluny i per això apostem per un municipalisme que vagi molt més enllà de la representació institucional i del que poden ser les institucions. Quan es vol impulsar el que sigui només des d'una aposta institucional, hi ha riscos que això no tingui una acollida o una consolidació. Per exemple, a Sallent vam voler impulsar des de l'Ajuntament una Festa Major diferent, que fos participada, de base i popular i no ens en vam acabar de sortir. I és ara que hi ha l'aposta per una Festa Major alternativa, realment autogestionada, amb l'encaix de diferents col·lectius i entitats del municipi que tenim una Festa Major així. En un moment determinat, si hi ha un límit legal o pressupostari, però fora de la institució tens aquell coixí i aquella realitat organitzada que aposta per allò, serà molt més fàcil tirar-ho endavant.

“No som un espai polític pel qual hagin apostat la intel·lectualitat d'aquest país o els observatoris de les facultats de polítiques i de sociologia”

El 2012, en una entrevista per al llibre *Cop de CUP*, de Julià de Jòdar i David Fernàndez, deies que “no disposem encara de prou quadres polítics capaços de dur la CUP cap a una estratègia nacional amb altura. No hi ha més cera que la que crema: som el que som, encara. No ho dic pas com a retret, només com a radiografia”. I ara?

Sempre és bo que tinguem una actitud sincerament humil i no creure'ns que som coses que no som. Crec que és l'única manera d'anar-nos enfortint. Sempre he descrit la CUP com un exèrcit de persones militants, amb una militància incansable. Però no som un espai polític pel qual hagin apostat la intel·lectualitat d'aquest país o els observatoris de les facultats de polítiques i sociologia que han abocat tants recursos a animar determinades formacions polítiques. Ens han deixat bastant sols i d'aquí ve una mica aquesta explicació que estàvem mancats de quadres polítics en el sentit estricte. També és veritat que el 2003 teníem set regidors i ara en tenim 385. Tota aquesta gent està molt més formada del que ho estava fa algun temps, ha passat per les institucions, ha conegut els seus límits i té apostes i propostes clares. D'aquí ve l'aposta d'un creixement sostingut i real.

Abans que l'assemblea extraordinària de Molins de Rei aprovés concórrer a les eleccions del 2012, defensaves l'opció de no participar-hi i en un article a *Vilaweb* adverties d'alguns perills, com que “sectors refractaris a l'organització clàssica de partits ens vegin com un més. Si no aconseguim establir unes bases molt sòlides d'àmplia participació i una concepció de democràcia de base, decebrem molta gent que ens veu com un espai polític diferent”. S'ha assolit aquesta base?

Això va en la línia de tenir les alertes permanentment connectades. De no creure mai que ja ho saps tot i no pensar que nosaltres no tenim perills i no ens poden passar coses que han passat a altres formacions polítiques. I ara demanaria que seguíssim tenint totes aquestes alertes permanents i

seguíssim creient que el nostre moviment el que vol generar no és un partit polític clàssic. No volem allunyar-nos de la presa de decisions assembleària ni de l'aposta per una cultura política que no passa pels polítics professionals, ni per endeutar-se amb els bancs per obtenir recursos. Són qüestions que hem d'aconseguir que ens acompanyin sempre. Aquesta legislatura s'ha visualitzat al Parlament que aquest espai polític de l'esquerra independentista tenia molt a dir i molt a fer. En aquest sentit, el balanç és molt positiu. Però segurament necessitem més perspectiva per valorar si realment tenim els fonaments ben assentats per apostar per això.

Hi ha hagut moments, com en les negociacions del 9-N, en què des de dintre de l'organització es van emetre queixes amb l'argument que es prenen les decisions des de dalt sense baixar-les a les bases. Adaptar el ritme parlamentari a l'assemblearisme és impossible?

És que fem política en camp hostil. Quan reivindicuem que cal generar una nova institucionalitat, és perquè som conscients que les institucions i l'entramat juridicoinstitucional responen als interessos dels altres. La Llei orgànica de llibertat sindical es va gestar perquè fossin sobretot les grans centrals les que ostentessin la representació dels treballadors i que s'eradiqués de l'agent protagonista organitzacions que venien més de l'anarcosindicalisme o de l'autonomia obrera. Doncs la Llei de partits i tot l'entramat juridicolegal van a decapitar qualsevol possibilitat de poder prendre les decisions de formes realment assembleàries. D'autocrítica n'haurem de fer sempre, en la mesura que som conscients que som en una institució que ens imposa una agenda i uns ritmes polítics que no decidim nosaltres. El repte serà que, si algun dia tenim el poder suficient per canviar les coses, siguem capaços de crear uns sistemes que no imposin mai més aquests ritmes que només poden ser seguits per executives dels partits clàssics. Al voltant del 9-N, era evident que estàvem asseguts en unes taules amb unes converses on cada minut i cada gest comptava i a vegades era difícil interrompre per dir "un segon, que volem consultar això per parlar-ho en assemblea". Vam fer tot el que vam poder.

"Rac 1, i tants altres mitjans, no tenen cap interès que a nosaltres des d'una perspectiva de classe, de gènere i de país ens vagin bé les coses"

Els baròmetres del CEO mostren una bona valoració de la feina de la CUP al Parlament, però teniu la sensació que la institució s'ha menjat en certa manera l'organització i s'ha girat excessivament al voltant de l'activitat parlamentària en detriment del treball de base i amb els moviments socials?

Sempre s'ha vist la política municipal com si fos el planter dels polítics de debò i, quan feies política de veritat, és quan eres diputat o congressista o senador. És una lògica que està molt instaurada i que els mitjans també reproduïen, ja que generalment no es fa cobertura dels regidors que fan una feina honesta als seus municipis i n'hi ha de totes les formacions. Nosaltres no seríem res sense aquest municipalisme estructurat. No seríem res si no poguéssim dir que hi ha una altra manera de fer les coses i demostrar-ho als municipis. No hem exercit mai al poder enlloc, però sí que podem dir que on tenim regidors i regidores, ara alcaldes i alcaldesses, s'està treballant per a una altra concepció de la política i s'aposta per coses diferents.

Mitjans amb línies editorials no precisament properes als postulats de la CUP tenen un tracte força positiu cap a vosaltres. Què en penses?

No me'n refio gens. Cap de les adulacions o bones paraules d'algú que respon a uns interessos que són l'antítesi dels que defensen els meus no em genera cap tipus de confiança. Sempre tendiré a

pensar que ens volen cooptar i domesticar. Potser esperen que amb aquestes bones paraules i bones valoracions puguem despistar-nos i acabem creient que no són adversaris polítics. Farem bé de ser amables i correctes amb tothom que parli bé de nosaltres però tenint permanentment l'alerta posada. I tenint clar que, si això ha de respondre a algun interès, segur que no és el nostre, i no el nostre com a CUP, sinó com a classe. Rac 1 no té cap interès a promoure l'autoorganització de la classe treballadora. Rac 1 no té cap interès a revertir el sistema. I Rac 1, i tants d'altres, no tenen cap interès que a nosaltres des d'una perspectiva de classe, de gènere i de país ens vagin bé les coses.

“Cap de les adulacions o bones paraules d'algú que respon a uns interessos que són l'antítesi dels que defensen els meus no em genera cap tipus de confiança”

La CUP va experimentar un gran creixement en les passades municipals, que previsiblement continuarà el 27-S. Ara bé, l'aparició de noves formacions com Podem o Barcelona en Comú ha aturat possibles vies de creixement cap a sectors als quals no havíeu arribat?

Potser no n'hem sabut prou. Suposo que no hem sabut llançar prou el missatge que érem un projecte polític on molta més gent que nosaltres hi tenia cabuda. Probablement hi ha altres dinàmiques que s'escapen d'una acció voluntarista pròpia i que tenen a veure amb el fet que en aquests moments altres propostes polítiques podien obtenir resultats amb un plantejament que vingués d'un espai polític com era la CUP. És evident que no tot depèn de nosaltres, però tampoc vull situar la responsabilitat completament fora de nosaltres.

Tot i que hi ha moltes persones a la formació no enquadrades en cap dels dos sectors històrics de l'esquerra independentista, representats actualment per Endavant i Poble Lliure, els posicionaments d'aquestes dues formacions marquen força la CUP. Com a militant d'Endavant, creus que certes decisions com el que s'hagi de fer després del 27-S poden tensar de nou els dos sectors?

Les dues organitzacions, que no són les úniques de l'esquerra independentista, representen opcions estratègiques amb apostes tàctiques a vegades diferents. El paper que tenen, si és en pro de tenir un debat polític en el marc de la CUP, no és negatiu, però a vegades no aconseguim que el debat polític sigui prou saludable i les persones de les dues organitzacions hi tenim una responsabilitat. Es discuteix si aquestes organitzacions han de tenir un paper en el si de la CUP, si no l'haurien de tenir en absolut, si hauríem de reservar aquestes discussions en el marc de l'esquerra independentista o si hauríem d'habilitar com a CUP un espai on aquestes estratègies i tàctiques fossin debatudes i posades en coneixement de tota la militància. A partir del 27 de setembre, crec que l'aposta que fa la CUP per aquestes eleccions és àmpliament compartida, potser més del que ho estava la del 2012, i, per tant, no sé veure tensions en aquest terreny.

“He deixat feines i bones feines per estar a la CUP. Em crec profundament el projecte polític”

A banda de regidora, has estat membre del secretariat nacional de la CUP, la darrera legislatura coordinadora del grup parlamentari i després del 27-S seràs diputada. Et poden veure com...

La casta de la CUP!

T'hi veus?

No. Que jo apostés per fer política en el marc de la CUP i no en altres formacions que en altres moments m'ho havien proposat no respon a un camí premeditat, en el sentit de primer seré regidora i més endavant seré diputada.

Quins partits t'ho van proposar?

ERC i indirectament també Iniciativa, però fa molts anys. Abans del 2003. Al secretariat de la CUP hi vaig ser dos mandats. El primer cop que vaig ser-hi es demanava gent per formar-ne part i no sortia ningú. Havia fet el pas de presentar-me a les eleccions a Sallent amb la marca CUP, perquè ho fèiem entenent que no anàvem a fer només política local sinó que faríem política municipal en clau de país i aleshores com no havia de donar un cop de mà a les estructures nacionals que volia crear l'organització en un moment en què no hi havia gent per omplir el secretariat? En cap cas, res del que feia ho feia pensant en mi. He deixat feines i bones feines per estar a la CUP. Em crec profundament el projecte polític i he après de casa meva que els interessos particulars es deixen al darrere dels interessos col·lectius. La meva militància a la CUP sempre ha estat aquesta.

“Esperem fer veure a Junts pel Sí que sí hi ha un full de ruta que camina cap a la independència és el nostre i no el seu”

La pregunta que fa tothom és què farà la CUP després del 27-S si Junts pel Sí necessita el seu suport per a la majoria absoluta. Investirà Mas?

No.

O sigui, que votarà no.

Per fer què? Si Junts pel Sí necessita els vots de la CUP per investir Artur Mas, votarà no. Si la pregunta és que necessita els vots de la CUP per investir un president, que alhora conformarà un Govern de caràcter provisional que tindrà com a primer mandat una declaració unilateral d'independència i començar una desconexió nacional i social amb mesures concretes i, per tant, amb altíssimes dosis de desobediència i amb un pla de xoc que posi també les bases per a una economia que surti del sistema capitalista, aleshores en podem parlar.

Per tant...

Ja ho hem dit. Per investir un president autonòmic, no. No ens presentem a les eleccions per investir una persona que encara no ens ha acabat d'explicar del tot el seu full de ruta, però que sembla sé que té perspectives de pactar amb l'Estat, que sembla que té perspectives de concórrer a les eleccions generals, que no ens ha parlat encara de res que tingui a veure amb una desobediència clara amb una legalitat que impedeix res que tingui a veure amb sobirania social i real. Si volguéssim seguir la dinàmica de Junts pel Sí, hi estaríem a dins. Si hem apostat per construir el nostre espai i el nostre propi full de ruta, és perquè ens distancien moltes coses. Esperem tenir l'habilitat de fer veure a Junts pel Sí que, si hi ha un full de ruta que camina cap a la independència, és el nostre i no el seu. I que això aconsegueixi sumar suports de Junts pel Sí i també de Catalunya Sí que es Pot, a qui no veiem com una força unionista. Entenem que, si el seu temor permanent se situa en la figura d'Artur Mas i si nosaltres aconseguim desbordar això, probablement podem trobar una majoria però amb unes línies que seran nítides.

Com es prendrà la decisió concreta de què farà la CUP després del 27-S, amb una

assemblea extraordinària?

Segur i probablement no només una, sinó moltes arreu del territori. Haurà de ser un moment de debat viu. El 28 segur que ens manifestarem per la despenalització de l'avortament, però a partir dels dies 28-29 hem de desplegar la segona campanya en funció dels suports obtinguts. Si són realment importants, crec que tindrem la possibilitat de marcar agenda política. No vol dir que la marqui un partit, sinó qui té l'interès de situar la classe treballadora en el centre de l'interès del país. Em sembla que això no ha passat en tot el temps que portem de democràcia formal. Que obri debats que no s'han tingut de forma tranquil·la i sincera. Que parlem realment de la UE, del deute, que identifiquem determinades polítiques amb les quals no volem tornar... Serà una segona campanya en què la CUP ha de posar els instruments perquè la faci molta gent i que siguin els veritables espais de presa de decisions.

“No se'ns pot demanar que confiem en el que representa Convergència, amb tot el que significa”

En el programa plantegeu que, davant el “dilacionisme” de Junts pel Sí, la CUP aposta per la declaració unilateral d'independència quan es constitueixi el proper Parlament. S'entén que tampoc donareu suport al full de ruta de 18 mesos.

S'ha d'entendre que tinguem serioses reserves amb relació a determinades forces polítiques i al paper que han tingut durant tots aquests anys. No se'ns pot demanar que confiem en el que representa Convergència, amb tot el que significa, que és qui ha manat de debò en aquest país i té una xarxa d'interessos absolutament coincident amb les grans empreses, amb la banca. No se'ns pot demanar confiar que aquesta gent vol fer una ruptura amb l'Estat espanyol. És més normal que pensem que ens volen portar cap a una segona Transició i que ho fan amb connivència amb determinades forces de l'Estat que aparentment situen com els seus adversaris polítics. La negociació s'hauria de plantejar en altres termes. No perquè nosaltres en vulguem treure rèdit i vulguem dues o tres conselleries, sinó que volem posar damunt la taula un posicionament nítid del país amb relació a la ruptura amb l'Estat espanyol i un posicionament nítid en el terreny econòmic i un posicionament nítid de com ha de ser el procés constituent. És el que s'espera de nosaltres, i la gent que ens donarà suport ens el dona per això, perquè som radicals en els tres fronts.

En el document programàtic, exposeu que, malgrat la crisi, no ha sorgit un moviment de masses capaç de vincular la unitat nacional i de classe contra la política de CiU. Quina responsabilitat hi té la CUP?

No sé la responsabilitat que se'ns pot adjudicar. Fins fa poc eren poques les veus que qüestionaven el capitalisme i nosaltres també ens hem de dedicar a conscienciar i fer pedagogia política. En aquest país en el terreny de les consciències, des de la perspectiva de classe i de gènere, és evident que no està tot guanyat. Si no hi ha un moviment de masses, és per molts factors, segurament perquè l'esquerra en aquest país va abandonar aquesta tasca permanent de conscienciació. I hem de fer revertir això i no abandonar mai aquesta necessitat que tenim com a classe d'anar sumant forces al projecte. És lent, perquè l'amnèsia que ens han injectat és brutal i la Transició va tenir l'habilitat de generar aquests efectes. Que els treballadors s'oblidessin que sempre hi ha hagut un percentatge de pobresa estructural, que l'avantguarda obrera s'oblidés que darrere seu hi havia un exèrcit de precaris, que els treballadors no fossin conscients que una part del benestar que ells tenien era a costa dels treballadors d'altres parts del planeta.

“S’hauria d’explicar com es fan polítiques socials amb el pagament del deute i amb les polítiques imposades des de la UE”

Veieu la societat catalana preparada per endegar accions de desobediència civil en suport de la independència?

Sense una organització popular, de base, forta, conscient i en tensió permanent les tres ruptures que volem impulsar no s’aguanten. Ni tan sols la ruptura amb l’Estat. I per això les crítiques que hem fet o les alertes a algunes d’aquestes organitzacions transversals en el sentit que feien massa seguidisme als partits. Si no hem tingut més mobilitzacions, és per molts elements, però segurament també perquè impregna aquesta sensació que confiem en els nostres representats. I nosaltres diem que el dia 27 volem vots i volem diputats però no volem que a partir del dia 28 la gent s’imagini que això ja està fet i ja ha fet el que se li havia reservat, que era votar. Si volem combatre les deslocalitzacions, les combatrem segrestant la maquinària a les fàbriques i que se les quedin els treballadors. Com sempre s’ha fet. I, si volem acabar amb el paper de determinats bancs, hem de tenir clar què vol dir l’impagament del deute i apostar per un altre tipus de banca que existeix, com és la banca ètica. La gent no és que tingui un paper simbòlic i d’acompanyament, sinó que és qui té el paper.

Plantegeu la sortida de la UE, però com s’hauria d’afrontar aquest debat? Amb un referèndum sobre la qüestió?

De la manera que s’hauria de fer és parlant molt clar, no només del que podria suposar una sortida de la UE i de l’euro, que és evident que podria suposar costos, sinó també que aquells que defensen no sortir-ne expliquin molt clar què vol dir això. N’hi ha que ens volen fer creure que podem sortir de l’emergència social sense parlar d’aquest tema. El primer que s’hauria de fer és explicar com es fa per fer polítiques socials amb el pagament del deute i amb les polítiques que vénen imposades des de la UE. Com es fa per recuperar la gestió de sectors estratègics que entenem que són clau i han de ser nacionalitzats si tenim un TTIP que plana sobre els nostres caps i estarà per sobre qualsevol legalitat existent. Com volen fer un país millor i més just amb els dictats de l’FMI. El que posem sobre la taula és que sortir-ne pot comportar costos i un període transitori en què hi hagi dificultats, però que esperem contrarestar-los amb la sobirania plena. En primer lloc, demanariem un debat prou ric, extens i sincer perquè, si s’acabés fent un referèndum, la gent tingués prou informació.